

tenge het gebruik van inwendig maandverband, maar nog steeds wordt dit schadelijke goed aangewend.

Middelburg, 5 Juli 1946

E. TONKES

REGIONALE GEZONDHEIDSZORG

Het artikel van collega VAN DONGEN (*N. T. v. G.* 29 Juni j.l. blz. 751) verdient een paar aanvullingen.

1e. Het „Algemeen plan tot organisatie der Gezondheidszorg”, gepubliceerd in het *T. v. S. G.* Maart 1941, werd weliswaar nimmer als zoodanig *in het openbaar* besproken, doch des te meer in „besloten” gezelschappen ten tijde van de bezetting, onder andere in een door de *Ned. Mij. t. b. d. Gen.* op 4 Mei 1941 te Utrecht gehouden vergadering, waarbij bij voorbeeld ook de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid aanwezig was.

2e. Uit deze vergadering is een commissie geboren, ingesteld door het toenmalige H. B. der Mij. Deze nam onder meer dit Algemeen Plan in studie. De commissie vergaderde nog eenigen tijd door, toen haar lastgeefster (de Mij) vi coacta het tooneel had verlaten. Secretaris was dr. M. VAN DER HOEVE.

3e. Het is de vraag, of men van het rapport der Commissie EYKEL en van het Algemeen Plan wel mag zeggen, dat zij geen rekening hielden met de behoefte aan periphere organen (districtsraden), waarop als het ware een bovenbouw voor de landelijke coördinatie is ontworpen. De zelfwerkzaamheid der bevolking en het daardoor gewekte vertrouwen zou vooral regionaal worden gestimuleerd.

4e. De door collega VAN DONGEN bedoelde Centrale Commissie voor de Volksgezondheid is geen staatscommissie ad hoc, maar een wetenschappelijk adviescollege over de dagelijksche beleidsvragen op dit gebied (*Commentaar* 29 April 1946). Verschillende leden der A.N.V.v. Soc. Geneeskunde zijn benoemd (zij het niet q.q.) in deze uit 20 leden bestaande commissie van 21 (er is nog een vacature voor een Directeur G.G.D.).

5e. Collega VAN DONGEN kan gerust zijn. Het onderwerp van de organisatie der gezondheidszorg zal op het Nationaal Congres „Volksgezondheid 1946” niet worden vergeten.

6e. Grensquaesties en buitengemeenten zal men ook bij het beste districts-plan behouden, dus moeten de navrante voorbeelden van collega VAN DONGEN op andere wijze worden ondervangen.

7e. Hoe coördineert collega VAN DONGEN de bemoeiingen van overheid en particulier initiatief? Hij staat toch niet op het standpunt, dat deze laatste als „dierbaarheden” zullen moeten verdwijnen; ik weet, dat zijn antwoord ontkennend is.

8e. Elke ontwerper van een „schema” heeft ermede te kampen, dat „men” dadelijk geneigd is dat schema te beschouwen als „gereed” om overal gelijktijdig en rauwelings in te voeren. Waarop wij wachten, is een „raam”, waarbinnen een evolutie zich kan voltrekken gedurende een toekomstperiode van, laat ons zeggen, 20 jaar. Zie als voorbeeld de Gemeentewet.

Amsterdam, 4 Juli 1946

M. G. NEURDENBURG

SPONTANE CAVERNESLUITING

Met erkentelijkheid voor de critiek van collega A. M. W. HEKKING (*N. T. v. G.*, 29 Juni 1946) zij het mij vergund, gezien het actueele onderwerp, enkele tegenopmerkingen te maken.

In het oorspronkelijke stuk van collega DE LANGEN stond uitdrukkelijk vermeld: Tomographisch onderzoek kan thans op ons Bureau nog niet worden verricht. Ik sloot in mijn stukje hierbij aan: Vele consultatiebureaux en geteisterde sanatoria (zooals het onze) beschikken *thans nog niet* over de uiterst noodzakelijke en waardevolle planigraaf en zien zich dus nog aangewezen op de „gewone” Röntgenphoto, resp. doorlichting en de resultaten van het sputumonderzoek.

Het is mogelijk, dat, wanneer te zijner tijd alle inrichtingen ter bestrijding der tuberculose in staat zijn planigrammen te vervaardigen, de indicatiestelling van den artificiëlen pneumothorax minder ruim zal worden genomen, doch ik meen dat in dezen tijd, met groot tekort aan bedden en geschoold personeel, ondanks de wel zwarte schilde-